

'Als je volmaakt wil zijn'

Dierbaren,

ik schrijf deze Pinksterbrief terwijl veel gemeenschappen van onze Orde momenteel de bijeenkomst van onze Synode voorbereiden aan de hand van het thema 'Zijn we trouw aan onze roeping?', aangespoord door een brief van het Kapittel van de Braziliaanse Congregatie.

In de gemeenschappen van de verschillende werelddelen die ik de afgelopen maanden bezocht heb, heb ik gezien dat deze vraag een diepe uitwisseling van ervaringen mogelijk maakt en een hernieuwd verlangen doet groeien om elkaar te helpen om de roeping die we vandaag van God ontvangen, trouw te beleven. De Heer blijft ons roepen vanuit ons eeuwenoude charisma, evenals door middel van stemmen en getuigenissen die in onze tijd zijn 'Volg mij!' voor ons vernieuwen.

Wat is de stem van Paus Franciscus anders dan een uitnodiging van Christus om onze roeping en zending trouw te beleven? De Paus herinnert alle Godgewijden eraan dat het niet toegestaan is onderscheid te maken tussen onze religieuze roeping en de kreet om hulp die opstijgt uit alle hoeken van de wereld, uit de geografische, sociale, culturele en geestelijke 'buitenwijken' waarin de hedendaagse mens ronddoelt zonder vaderland, zonder huis, zonder familie, zonder liefde, en waarin hij is blootgesteld aan zoveel vormen van agressief en gewetenloos egoïsme: dat van de machtigen, en ook het egoïsme dat, als een onzichtbaar virus, ons hart binnensluipt, en zo onze manier van denken en leven, van omgaan met mensen en dingen, aantast.

De vraag niet uit het oog verliezen

De vraag of we trouw zijn aan onze roeping is, zoals ik zei, momenteel op een diepgaande manier werkzaam in veel leden en gemeenschappen van de Orde. Tijdens een ontmoeting met de jonggeprofesten in Ethiopië, vertelde één van hen hoe deze vraag hem een slapeloze nacht bezorgd had omdat ze hem zozeer gegrepen had.

Voor velen komt deze vraag inderdaad als een verrassing omdat we het niet langer gewend zijn ze ons te stellen, en ze ons elke dag te stellen. We weten dat Bernardus, zoals Willem van Saint-Thierry ons vertelt, 'de volgende woorden altijd in zijn hart droeg en vaak ook op de lippen had: "Bernardus, Bernardus, waartoe

ben je gekomen?” (*Vita Prima* 1,4). Hij begreep dat we deze specifieke vorm van geroepen zijn alleen kunnen beleven en de roepstem van de Heer alleen kunnen beantwoorden door deze vraag levend te houden. Want dit is ontrouw: een weg verderzetten zonder ons nog te herinneren voor wie we hem afleggen. Zoals Judas die op een gegeven moment bij Jezus bleef omdat hij op die manier geld uit de gemeenschappelijke kas kon vervreemden of wachtte op het moment dat Jezus koning van de Joden zou worden. Het verraad begint wanneer Christus zelf niet langer de uiteindelijke reden is waarvoor we bij Hem blijven.

Tegenwoordig stellen we gemakkelijker onze roeping dan de trouw aan onze roeping in vraag. Ons leven doorbrengen met de vraag of we echt geroepen zijn tot het leven dat we leiden, is een steriele oefening, maar we mogen nooit ophouden onszelf de vraag te stellen of we onze roeping echt trouw zijn en welke bekering er vandaag van ons nodig is om in deze trouw te groeien.

Het is een feit dat niemand van ons erin slaagt echt trouw te zijn. Maar het belangrijkste is dat we naar de Heer blijven kijken en luisteren, en hierbij meer rekenen op de trouw waarmee Hij ons roept dan op de onze waarmee we Hem antwoorden. Het belangrijkste is dat we blijven luisteren naar het Woord Gods met het verlangen ons te laten leiden naar waar de Heer ons wil brengen.

De eerste woorden van de Regel van Sint-Benedictus, ‘Luister, mijn zoon!’ (Prol. 1), definiëren ons hele leven als *roeping*. Gods roepstem is een eeuwig woord, het is Christus zelf, het Woord van de Vader. ‘Luisteren’ betekent voor ons: leven, bewogen door de stem van God, wandelen in het licht van Zijn aanwezigheid die ons roept. ‘Uw woord is een lamp voor mijn voet, een licht op mijn pad’, zegt psalm 119 (v. 105). Wanneer we Gods roepstem ontwaren, kunnen we niet anders dan naar deze stem luisteren. Simon Petrus voelde dit ogenblikkelijk aan toen hij tot Jezus zei: ‘Als u het zegt, zal ik de netten uitwerpen’ (Lc 5,5). Hierdoor kon Jezus het mirakel van de wonderbare visvangst verrichten, wat voor Petrus symbool stond voor de buitengewone vruchtbaarheid die zijn leven zou kennen als hij *op Jezus’ woord* zou leven, als hij gehoor zou geven aan Zijn oproep. Ook wij, allen in de vorm van de roeping die God voor ieder van ons gekozen heeft, zullen altijd de ervaring opdoen van een mysterieuze en wonderbaarlijke vruchtbaarheid van ons bestaan als we onze trouw aan de Heer die ons roept voortdurend in het hier en nu vernieuwen.

Geroepen door de Schoonheid

Geroepen zijn is altijd een ervaring van schoonheid, ook wanneer de Heer ons roept tot keuzes of ontzeggingen die ons leven lijken te beknotten. De rijke jongeling ging bedroefd heen omdat zijn angst om zijn rijkdommen los te laten de buitengewone schoonheid van Jezus verraadde die hem riep terwijl Hij hem liefdevol aankeek (cf. Mc 10,21).

Schoonheid roept op, trekt aan. Onze roeping is mooi omdat we in haar aangetrokken worden door de schoonheid van een God die ons zo persoonlijk kent dat hij ons bij onze naam roept en met elk van ons een exclusief plan heeft dat niemand anders in onze plaats kan vervullen; en Gods plan bij uitstek is bovenal Zijn verlangen om door ons bemind te worden zoals Hij ons bemint.

In de Proloog van de Regel bezingt en bewondert Benedictus de schoonheid van onze roeping: 'Wat is er aanlokkelijker voor ons, geliefde broeders, dan deze stem van de Heer, die ons uitnodigt?' (Prol. 19). Het is alsof Benedictus in het midden van een lezing over het monastieke leven even stilhoudt, met een stralend gelaat opkijkt en krachtig uitroept: 'Broeders, hoe mooi is onze roeping! Wat is het mooi om geroepen te zijn! Of beter nog: om *uitgenodigd* te worden door God om van Hem te zijn, om met Hem en voor Hem te leven, in een leven dat niet langer het leven is dat we zelf berekend hadden, maar een nieuw leven, bevrijd van de banden van onze enghartigheid!'

En deze roeping is een *stem*. Niet slechts een woord, dat ook langs andere personen of kanalen tot ons zou kunnen komen. Het is echt de stem van de Heer, het is werkelijk de Heer zelf die tot ons spreekt, die ons uitnodigt, die persoonlijk onze vrijheid aanspreekt om wel of geen gehoor te geven aan Zijn verlangen om ons het leven te geven.

Benedictus roept ons allen bijeen, en noemt ons hierbij '*fratres carissimi* – geliefde broeders', opdat we in zijn vreugde zouden delen, die de vreugde van de heiligen is. Dat de Heer elke mens roept, is een vreugde voor allen, een vreugde die gedeeld moet worden opdat ze steeds groter zou worden. Het is de vreugde van de goede herder die, wanneer hij het verloren schaap teruggevonden heeft, allen samenroept om met hem feest te vieren (cf. Lc 15,6). Maar voor Benedictus bestaat de vreugde er vooral in dat Christus, de goede Herder, óns teruggevonden heeft. Als Jezus ons roept, als we horen hoe zijn stem onze naam uitspreekt, beseffen we dat hij ons heeft teruggevonden, dat we verdwaald waren. En Hij heeft ons teruggevonden om ons leven zin en een verblijf te geven.

Het doopsel is al deze lieflijke roeping waarin Gods stem onze naam uitspreekt en ons uitnodigt om met Hem en voor Hem te leven in Zijn lichaam, de Kerk. Het leven van elke gedoopte is een leven door God geroepen, en elke bijzondere roeping laat ons nog duidelijker de stem horen die zin geeft aan ons bestaan.

Maar een roeping, zegt Benedictus, is en blijft altijd een *uitnodiging*, en een uitnodiging is geen bevel om in militaire dienst te gaan. Een uitnodiging is een voorstel dat zich op onze vrijheid beroept. Een uitnodiging is een mysterie dat zich tussen twee vrijheden beweegt omdat hij die uitnodigt zich weerloos blootstelt aan de vrijheid van de ander die kan aanvaarden of weigeren.

Hij die uitnodigt plaatst zich in een zwakke en kwetsbare positie jegens de ander. God heeft ervoor gekozen om ons op deze manier uit te nodigen om mee te werken aan zijn liefdesplan voor ons en voor allen. Daarom gebruikt Benedictus de term 'aanlokkelijk' om de stem te beschrijven die ons roept. Het is altijd de Heer, 'zachtmoedig en nederig van hart' (Mt 11,29), die ons roept om Hem te volgen.

Deze nederige liefde van Christus die ons met zachtheid roept, is de schoonheid van onze roeping. Jezus zelf is de schoonheid van onze roeping, van elke christelijke roeping. We beleven onze roeping trouw als we haar beleven in de nooit aflatende aantrekkingskracht van de aanwezigheid en de stem van de Heer. Echte trouw is de afglans van Christus' aanwezigheid, de echo van Zijn stem, de uitstraling van Zijn liefde op ons, op onze gemeenschappen, op de naaste die we ontmoeten.

Een roeping is mooi wanneer ze de verwondering niet verliest die ons tot Christus doet uitroepen: 'U bent de mooiste van alle mensen en lieflijkheid vloeit van uw lippen' (Psalm 45,3). De schittering van Zijn gelaat, de zoete bekoorlijkheid van Zijn woord, zouden de altijd levende en levengevende bron van onze trouw moeten zijn. Dan wordt de tocht van ons leven, die we beleven door Zijn roepstem te volgen, het gedicht dat Christus' schoonheid bezingt: 'In mijn hart wellen de juiste woorden op, mijn gedicht spreek ik uit voor de koning, mijn tong is de stift van een vaardige schrijver' (Psalm 45,2).

De schoonheid van onze roeping is de afglans in en door ons heen van de aanwezigheid van Christus die ons bij onze naam noemt. Het gedicht dat we voor Hem schrijven kan dan ook uit slechts één woord bestaan, uit één blik, of uit een glimlach. De schoonheid van een enkel gebaar van liefde. Zoals Maria Magdalena uitroept: 'Rabboeni!' (Joh. 20,16), zoals Thomas belijdt: 'Mijn Heer en mijn God!' (Joh. 20,28), zoals Johannes uitroept: 'Het is de Heer!' (Joh. 21,7).

Alles loslaten voor Hem

Is deze schoonheid werkelijk in ons en in onze gemeenschappen? Zijn we trouw aan de schoonheid van onze roeping die Christus zelf is? Herkennen we in en onder ons de vreugde om door Christus geroepen te zijn en Hem te volgen? Of zijn we als veel 'rijke jongelingen' op het moment dat ze bedroefd weigeren alles los te laten omwille van Jezus?

'Jezus keek hem liefdevol aan en zei tegen hem: "Eén ding ontbreekt u: ga naar huis, verkoop alles wat u hebt en geef het geld aan de armen, dan zult u een schat in de hemel bezitten; kom dan terug en volg mij." Maar de man werd somber toen hij dit hoorde en ging terneergeslagen weg; hij had namelijk veel bezittingen.' (Mc 10,21-22)

We vergeten vaak dat er tussen het roepen van Christus en onze navolging een ruimte van vrijheid zit. Bij onze intrede volgen we Jezus eigenlijk nog niet echt, omdat we nog niet alles losgelaten hebben voor Hem. Eenmaal ingetreden of professie gedaan, gedragen we ons echter alsof ons loslaten voor Hem nu volledig zou zijn. We pretenderen Hem te volgen zonder ons nog langer zorgen te maken over het verkopen van onze bezittingen om ze aan de armen te geven. Misschien hebben we alles wat we bezaten achter ons gelaten, maar we maken er ons geen zorgen over om ook de dingen die we in het klooster aantreffen en ontvangen en die (vaak) overvloediger zijn dan die die we eerst hadden, los te laten. We denken dat we onze roeping kunnen beleven zonder nog langer aan iets te moeten verzaken.

Allen die door Christus geroepen worden, blijven evenwel voor altijd onder Zijn liefdevolle blik die ons voortdurend en bij elke gelegenheid herhaalt: 'Als je volmaakt wil zijn, ga dan naar huis, verkoop alles wat je bezit en geef de opbrengst aan de armen; dan zul je een schat in de hemel bezitten. Kom daarna terug en volg mij' (Mt 19,21).

Christus vraagt in het bijzonder de volgende onderscheiding omtrent onze roeping: of we bereid zijn los te laten voor Hem. Na twee parabels over de behoedzame inschatting van de noodzakelijke middelen om een toren te bouwen of een oorlog te winnen, verrast Jezus allen wanneer hij zegt dat we moeten 'inschatten' of we de bereidheid hebben om aan al onze bezittingen te verzaken om zijn leerlingen te zijn (cf. Lc 14,25-33).

Is het dat ook niet wat Benedictus vraagt? Het is echter alsof we eraan gewend zijn geraakt de Regel te lezen en daarbij zijn eisen te censureren. Alsof Benedictus ons niet langer vraagt om onze wil tot beminnen op te voeden door middel van de discipline van de gehoorzaamheid en de broederlijke dienst-baarheid. Alsof hij ons niet langer vraagt om onze bezittingen en het gebruik van goederen tot het noodzakelijke te beperken, en hierbij vooral de armen indachtig te zijn. Alsof hij ons niet langer vraagt onze externe contacten (ook via de huidige communicatiemiddelen) met oprechte transparantie te beteugelen. Alsof hij ons niet langer vraagt ons spreken op te voeden door stilte en ge-hoor-zaamheid. Alsof hij niet langer aandringt op de noodzaak om trouw te zijn aan de tijden en plaatsen van het gemeenschappelijk gebed om in onze relatie met God te groeien. Alsof hij ons niet langer zegt dat rust en slaap ten dienste staan van de waakzaamheid in het gebed, en dat voeding en drank de honger en de dorst naar Gods Woord niet mogen doven. Ook het werk is voor Benedictus geen doel op zich, maar wordt pas vruchtbaar als we leren te stoppen voor het *Opus Dei*. Heel de Regel begeleidt ons eigenlijk op een weg waarin we steeds vrijer worden om aan alles te verzaken om Jezus te volgen.

Welnu, we moeten toegeven dat het precies dat soort loslaten is, dat alleen aan Christus de vervulling van ons leven toekent, dat het meest in crisis is. En daarom is de rijke jongeling van het Evangelie bedroefd, net zoals wij.

De bouwvallige staat herstellen

De voorbije weken heb ik bij verschillende gelegenheden met andere oversten gesproken over ernstige vormen van ontrouw die in niet weinig gemeenschappen van de Orde voorkomen. Deze vormen van ontrouw zijn vaak het extreme, en soms tragische, resultaat van de weigering om onze roeping te beleven en hiertoe aan goederen, liefdes, eigen plannen, het eigen gemak, de eigen trots te verzaken. En door met die oversten te spreken, ontstond er in ons als het ware de bewustwording dat het tijd wordt dat we allen samen de verantwoordelijkheid voor deze situatie op ons nemen. Als er in een familie ernstige ziekten zijn, of leden die het spoor bijster raken of zich ten gronde richten, kunnen we niet blijven toekijken, of elkaar onverschillig aankijken.

Maar hoe kunnen we elkaar helpen? Christus vraagt ons niets anders of meer dan waartoe Hij ons geroepen heeft: het afstand doen van onszelf en van alles voor Hem. En het is precies dat wat ons huis, de Orde, de Kerk, en ook de samenleving in verval, herstelt en heropbouwt.

Toen Petrus Hem verloochend had, draaide Jezus zich om en keek hem aan (Lc 22,61). Hoe zou Hij gekeken hebben? Het was ongetwijfeld dezelfde liefdevolle blik waarmee Jezus naar de rijke jongeling gekeken had toen hij hem riep. En in die blik van de Heer heeft Petrus gezien dat Jezus, om diens ontrouw te herstellen, aan het kruis zou sterven, dat Jezus aan alles verzaakte voor hem, Petrus, en voor allen. Het verzaken aan onszelf is, als we het oprecht beleven, een leegte die de Heilige Geest met naastenliefde vult, en die naastenliefde herstelt alles, bouwt alles weer op.

Loslaten om aan Christus' liefde te beantwoorden is nooit negatief, is geen beperking, omdat het ons opent voor de gave om in vrijheid lief te hebben, om ons leven te geven. En dat is de perfectie, de vervolmaking van elk leven en roeping. Hoeveel mooie getuigenissen vinden we hier niet van – godzijdank – in de Orde en in de Kerk! Loslaten voor Christus, wil altijd zeggen kleiner worden om te groeien, loslaten om te bezitten, sterven om te leven. Jezus vraagt ons nooit om los te laten als het niet is om Hem, de Heer van het leven, boven alles te stellen. Toen Christus de rijke jongeling vroeg om alles te verkopen en het aan de armen te geven, vroeg hij hem dat opdat hij zich volledig aan Hem zou hechten, omdat alles aan de armen geven niet alleen een voorwaarde was om zich aan Christus te hechten: het was al een teken van zijn gehecht-zijn aan Hem, omdat we alles wat we voor de armen doen, voor Hem doen, zoals hij zegt in de parabel van het laatste oordeel in Matteüs 25, 31-46.

Welnu, dierbare broeders en zusters, de Orde heeft er dringend nood aan deze vrijheid, deze liefde, dit echte gehecht zijn aan Christus terug te vinden. Moge dat het ideaal zijn dat we onze jongeren voorhouden en dat we in hen vormen. We hebben nood aan mensen en gemeenschappen die er opnieuw voor kiezen de weg van een bekering, van een *conversatio morum*, te gaan, die elke dag opnieuw met vreugde ingaan op de vraag om alles los te laten voor Christus.

Het is zeker waar, het is onmogelijk om werkelijk alles los te laten. Maar het belangrijkste is de persoonlijke en gemeenschappelijke bewustwording dat het essentieel is voor onze roeping dat we een weg gaan waarin we aan onszelf verzaken, en dat is een weg die nooit eindigt, die altijd voor ons uit ligt als het ideaal van onze roeping, omdat het ideaal Jezus is die ons uit liefde voor onze liefde als offer vraagt om dit kruis te dragen, om ons steeds meer door en voor Hem te laten innemen. Hoewel Petrus meteen alles achtergelaten had om Jezus te volgen, heeft hij moeten begrijpen dat het loslaten nooit volmaakt was, en dat het pas bij zijn dood volmaakt zou zijn: “wanneer je oud wordt zal een ander je handen grijpen, je gordel omdoen en je brengen waar je niet naartoe wilt”. Met deze woorden duidde hij aan hoe Petrus zou sterven tot eer van God’ (Joh 21,18b-19a). Na deze woorden, zei Jezus tot Petrus: ‘Volg mij!’ (21,19b). Petrus begreep dat Jezus volgen betekent dat hij elk ogenblik van zijn leven moest wijden aan de voorbereiding op deze totale gave, dat hij zijn handen vrij uit moest strekken om de genade te ontvangen om meegevoerd te worden voorbij de grenzen van zijn eigen wil en vrijheid. Hoeveel martelaars zijn er niet die hier in onze tijd van getuigen!

Om ons Huis te herstellen, is het niet nodig onze toevlucht te nemen tot buitengewone handelingen en gebeden. Het volstaat dat we onze bescheiden dagelijkse trouw aanbieden om aan Christus onze zelfverloochening te schenken opdat we Hem beminnen; dat is waar Hij ons met liefde om smeekt. En het zijn de meest kwetsbare monniken en monialen, de meest precaire gemeenschappen – hetzij door aantal, leeftijd of ziekte – die het best aan deze vernieuwing kunnen bijdragen. We hebben er nood aan dat zij de handen uitstrekken voor allen, waarbij zij zich laten leiden door het loslaten dat ons zuivert van zoveel wereldse verlangens naar macht, succes, bewondering, opdat de Orde waarlijk God verheerlijkt en niet zichzelf. Wij zouden God alleen met ons leven willen verheerlijken, maar Hij laat zich verheerlijken door onze dood (cf. Joh 21,19). In Christus is het ware leven reeds de opstanding van Hem die voor ons gestorven is. Laten we niet bezorgd zijn en God om veel roepingen vragen: laten we Hem om *slechts één roeping* vragen, de onze, die van onze gemeenschap en van de Orde, de roeping waartoe Christus ons uitnodigt, en dat we haar mogen beleven in de schoonheid van de liefde om alles los te laten voor Hem, naar het volmaakte voorbeeld van de Maagd Maria.

Kom, Vader van de armen

In het licht van het pinkstermysterie stel ik voor dat we ons allemaal laten bewonen door de liefdevolle en bedelende blik van Jezus terwijl hij ons elke dag zegt en herhaalt: 'Als je volmaakt wil zijn, ga dan naar huis, verkoop alles wat je bezit en geef de opbrengst aan de armen; dan zul je een schat in de hemel bezitten. Kom daarna terug en volg mij' (Mt 19,21). Zo kunnen we God, en onze broeders en zusters, een leven aanbieden dat er voortdurend op gericht is Hem alles te geven, ook als dat onmogelijk is zonder de gave van de Geest.

De Heilige Geest brandt van verlangen om ons te bevrijden van alles wat niet strookt met de Heer die ons roept. Hij wil ons bevrijden van ons verdriet omdat we er niet in slagen alles los te laten voor Hem. Precies daarom nodigt Benedictus ons uit om het loslaten gedurende de Veertigdagentijd te beleven '*cum gaudio Sancti Spiritus* - met de vreugde van de Heilige Geest' (RB 49,6). De Geest is de goddelijke vreugde om onszelf helemaal weg te schenken voor de anderen. De vreugde van het Magnificat van Maria nadat ze zich helemaal gegeven had aan de Heer en in de dienstbaarheid aan Elisabeth.

Ik weet dat er in de Orde velen zijn die, net zoals ik, geregeld de Pinkster-sequens *Veni Sancte Spiritus* bidden om zichzelf en de anderen te openen voor de Geest, de 'Vader van de armen', opdat hij komt om al wat uitgeput, bedroefd, onzuiver, dor, gewond, verdorven is, te vernieuwen en nieuw leven in te blazen, en opdat we het '*perenne gaudium*' om Christus met heel ons leven te volgen nu al zouden proeven. Dit gebed laat ons voelen dat de Geest altijd kan ingrijpen in onze miserie en kwetsbaarheden, ook als we er zelf schuld aan hebben, zolang we ze Hem maar nederig voorleggen. Onze miseries zijn de lege handen die God naar Hem uitgestrekt wil zien, ook als ze bevend en besmeurd zijn, zodat Hij ze kan vullen met het nieuwe dat altijd aan zijn genade ontspringt. We hebben er meer dan ooit nood aan om ons verenigd te voelen in deze houding van smeken en ontvangen, vol van geloof en hoop, om vervuld te worden van de schoonheid van onze roeping: de naastenliefde!

Ik omhels jullie broederlijk,

Br. Mauro-Giuseppe Lepori
Generale Abt OCist